

1. TESSALONIKER

LEV HELDIGE LIV TIL JESUS KOMMER

COMING SOON...

2

7

1

8

2

0

DAYS

HRS

MINS

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

HVA FØLER DU NÅ?

THE SECOND MISSIONARY JOURNEY OF PAUL

ACTS 15:36-18:32

- City
- ▲ Mountain peak
- Via Egnatia
- ( ) Pass
- ← Route of Paul and Silas

Jerusalem Conference, A.D. 49, (Acts 15:1-30; Gal 2:1-21)

0 100 200 300 Miles
0 100 200 300 Kilometers

HISTORISK REKONSTRUKSJON

- Apg 17:1-9: Menigheten i Tessalonika ble grunnlagt på begynnelsen av den 2. misjonsreise (49-52 e.Kr.).
- Apg 17:14-15: Silas og Timoteus møter Paulus i Aten. Timoteus sendes så tilbake til Tessalonika og Silas til en annen by i Makedonia (Berøa? Filippi?). Paulus drar så videre til Korint.
- Apg 18:2 = 49 e.Kr.
- Apg 18:5 - Silas og Timoteus kommer fra Makedonia til Paulus i Korint = 1 Tess 3:6
- Apg 18:11 - Paulus ble 18 mnd i Korint, så 1 (og 2) Tess ble trolig skrevet 50-51 e.Kr. fra Korint.

TESSALONIKI

OLYMPUS

Situasjonen i menigheten

- Apg 17:4-5: Den består av noen jøder, mange grekere (1:9), "en god del av de fremste kvinnene", Jason. Har et lederskap (5:12), men trolig en ganske liten menighet.
- Det pågår forfølgelser (1:6, 2:14, 3:3).
- Noen ser ut til å ha kritisert Paulus for hvordan han oppførte seg da han var der (2:1-16)
- De var bekymret for hva som skjedde med de av dem som døde før Jesu gjenkomst (4:13, 18).
- Menigheten er relativt ung. Paulus var der bare 3-4 uker, og han skriver dette brevet kort tid etterpå. Bør leses som et "oppfølgingsbrev" til nye kristne. (jf. 3:10)
- Ingen spor av vranglære.

1:1 - 2:16	Hvordan de tok imot evangeliet	Oppmuntring (Styrker båndene mellom dem og Paulus)
2:17 - 3:13	Paulus vil besøke dem	
4:1-12	Gudfryktig livsstil	
4:13 - 5:11	Jesu gjenkomst	Hvordan leve til Jesu gjenkomst (Det som gjenstod av undervisning)
5:12-28	Formaninger til et gudfryktig liv	

Åpning (kap 1)

Forsmak på temaene i brevet:

- v. 3: “dere er virksomme i tro, arbeider i kjærlighet og holder ut i håpet”
—> 1:6-10, 2:13, 3:6-9, 3:12, 4:9-10, 5:11 —> det går rette veien
- v. 4: “dere er utvalgt” —> 5:9, 2 Tess 2:13
- v. 5-6: “da vårt evangelium kom til dere” —> 2:1-16
- v. 10: “vente på hans Sønn fra himmelen” —> 2:19, 3:13, 4:13 - 5:11, 5:23.

Påminnelser:

Dere vet selv
hva vi gjorde
hos dere... (1:5)

Dere vet selv
søsken, at dere
ikke tok imot oss
fargjeves. (2:1)

Vi opptrådte aldri
med smigrende
ord, det vet dere...
(2:5)

For dere husker...
Dere, og Gud selv,
er vitner... Dere
vet... (2:9-11)

For dere vet jo
selv at dette er
lagt på oss. (3:3)

Da vi var hos
dere, sa vi dere...
Slik gikk det også,
som dere vet. (3:4)

Dere har mottatt
og lært av oss
hvordan dere bør
leve... (4:1)

Dere vet jo hvilke
påbud vi ga dere
fra Herren Jesus.
(4:2)

For dere vet godt
at Herrens dag
kommer som en
tyv... (5:2)

Utvelgelse

1 Tess 1:4 - "vi vet at dere er utvalgt"

1 Tess 5:9 - "Gud har bestemt oss til å vinne frelse"

2 Tess 2:13 - "Gud utvalgte dere til å bli frelst"

Hvorfor skriver han dette?

Han vil oppmuntre dem i forfølgelsene. (3:2-4)

- ➡ Hadde utvelgelsen vært en garanti for at de alltid ville tro, hadde han ikke hatt noen grunn til å være bekymret. (3:5, 8)

Hvis tanken er overtatt fra Israels utvelgelse i GT...

Brukes om hele folket og ikke individuelle personer. Paulus ser ut til å bruke det om hele menigheter.

- ➡ Tydeligvis fullt mulig for Israel å falle fra selv om de var utvalgt...
- ➡ NT: Også mulig å falle fra troen selv om man er utvalgt.

Kall

- 2:12 - “han som *kaller* dere til sitt rike og sin herlighet.”
- 4:7 - “For Gud *kalte* oss ikke til urenheter, men til et hellig liv.”
- 5:23-24 - “Må han, fredens Gud, hellige dere helt igjennom, og må deres ånd, sjel og kropp bli bevart uskadet, så dere ikke kan klandres for noe når vår Herre Jesus Kristus kommer. Trofast er han som *kaller* dere til dette.”
- 2 Tess 1:11 - “Derfor ber vi alltid for dere at vår Gud må gjøre dere verdige til det *kallet* dere har fått.”
- 2 Tess 2:13-14 - “For Gud utvalgte dere til å bli frelst... og dere ble helliget ved Ånden og trodde sannheten. Dette *kalte* han dere til gjennom det evangeliet vi forkynner...”

***Et kall til å leve hellige liv som leder fram til frelsen
(den endelige frelsen ved Jesu gjenkomst).***

2:1-16

- *“ikke villfarelse eller urene motiver.. farer ikke med svik...aldri med smigrende ord...ikke med baktanker om egen vinning... søkte ikke ære hos mennesker...”* (v. 3-6)
- Paulus vil ikke bli satt i samme bås som andre omreisende religiøse lærere eller filosofer som prøvde å utnytte folk.
- Trolig jødene i Tessalonika som påstår dette for å få de kristne vekk fra troen.
- v. 9: De jobbet samtidig (som i Apg 18:3) og fikk også en gave eller to fra filipperne (Fil 4:16)
- v- 10-12: Minner dem om hvordan det faktisk gikk for seg

2:14-16

- "Jøder er Herrens bødler, profetenes mordere, Guds fiender, Gudhatere, motstandere av nåden, fiender av sine fedres tro, djevelens advokater, ormeyngel, ryktemakere, spottere, mennesker med formørkede sinn, en forsamling demoner, syndere, onde mennesker, steinere og hatere av alt som er godt." (Gregorius av Nyssa, 300-tallet)
- "Jødedommen er en fordervelse. Judas er virkelig bildet på det jødiske folk. Deres forståelse av Skriftene er kjødelig, men mest av alt bærer de skylden for frelserens død. De drepte Kristus." (Augustin, 354–430)

Hvem snakker han om?

2:14-16

- De ikke-kristne jødene i Judea på Paulus' tid
- som forfulgte kristne
- som hindret evangeliet
- Han snakker *ikke* generelt om alle jøder til alle tider, siden han ikke inkluderer *seg selv* og *andre jødekrystne* i denne gruppen
- Det er *de* jødene som "ikke er til glede for Gud" og "står alle mennesker imot".

Hva er poenget?

- Sammenligne tessalonikerne med de jødekrystne i Judea. Begge blir forfulgt av sine egne landsmenn. I følge Apg 17 forfølges også tessalonikerne av jøder.
- Oppmuntre dem i forfølgelsene om at Gud skal dømme.
- Paulus' teologi om jødene finner vi i Rom 9-11, ikke her.

“Vredens har til sist nådd dem”?

2:14-16

1. Noe konkret i Judea på den tiden
  - Cumanus (guvernør i Judea i 48-52)
    - Drepte tusenvis av jødiske pilgrimer påsken 49 eller 50.
    - Var også brutal da han skulle stoppe bråk mellom jøder og samaritanere i 51-52. De jødiske lederne ble sendt avgårde til Roma til forhør.
2. Dommen som skjer med Jesu gjenkomst
  - “Til sist” har betydningen “inntil enden” i Matt 10:22.

Kap 3

v. 1-5: Paulus visste at de ville møte motgang fra omgivelsene når de hadde vendt seg om fra avgudene (1:9). Han hadde advart dem mot motgang og visste at de ville trenge oppmuntring til å holde ut og stå imot fristeren.

- Kjenner vi vår kontekst slik Paulus kjente sin, og forberedes vi like godt?

v. 10-13:

- Han lengter etter å se dem igjen (fra 2:17 og til hit)
- Nevner kjærligheten deres også i 1:3 og 3:6. De har kjærlighet både til hverandre og til alle mennesker.
- Når denne kjærligheten vokser, er det Gud som styrker dem til å stå uklanderlige og hellige når Jesus kommer (—> 5:23).

1:1 - 2:16	Hvordan de tok imot evangeliet	Oppmuntring
2:17 - 3:13	Paulus vil besøke dem	(Styrker båndene mellom dem og Paulus)
4:1-12	Gudfryktig livsstil	
4:13 - 5:11	Jesu gjenkomst	Hvordan leve til Jesu gjenkomst (Det som gjenstod av undervisning)
5:12-28	Formaninger til et gudfryktig liv	

Gudfryktig livsstil (4:1-12)

1. Hellighet (v. 1-8) = Guds vilje → hvordan vi bør leve

- “Gjøre fremskritt i hellighet” = tilhøre Gud og tilegne seg hans karakter
- Praktisk: holde seg borte fra hor (v. 3)
  - Bibelens definisjon: *alle seksuelle relasjoner utenfor ekteskapet*
  - v. 4-5: hellighet som en motsetning til sanselig begjær
  - v. 6: som ikke å krenke/utnytte sin bror (noe annet enn v. 9... utroskap?)
- v. 7: Gud kaller ikke til urenheter, men til et hellig liv
- v. 8: Avvisning av kallet til hellighet = avvisning av Gud
- Avvisning av denne veiledningen fra Paulus (v. 2) = avvisning av Gud (v. 8)

I hellighet og ære (4:4-5)

- ‘vinne sin egen kone’ eller ‘kontrollere sin egen kropp’?
- kone/ektefelle (N011, NB88, BGO)
  - brukes i 1 Pet 3:7, som Silas var sekretær for (5:12)
  - ordet brukes om kone også i noen jødiske tekster
  - vanligvis betyr verbet ‘skaffe seg’, ikke ‘kontrollere’
- kropp (NIV, NASB, NIV, NKJV, NRSV)
  - I 2 Kor 4:7 betyr det kropp
  - Jødisk etikk brukte ordet om kroppen

Uansett:

Hellighet er en motsetning til “sanselig begjær”, både når det gjelder ekteskap og eget liv.

Gudfryktig livsstil (4:1-12)

2. Søskenkjærlighet (v. 9-12)

- v. 11: Noen utnyttet denne søskenkjærligheten og lot være å jobbe? Enda mer i 2. Tess 3:6-15.
  - Fordi Jesu gjenkomst var nær?

1:1 - 2:16	Hvordan de tok imot evangeliet	Oppmuntring
2:17 - 3:13	Paulus vil besøke dem	(Styrker båndene mellom dem og Paulus)
4:1-12	Gudfryktig livsstil	
4:13 - 5:11	Jesu gjenkomst	Hvordan leve til Jesu gjenkomst (Det som gjenstod av undervisning)
5:12-28	Formaninger til et gudfryktig liv	

Hva med de som har dødd før Jesus kommer? (4:13-18)

*De trenger ikke bekymre seg for de døde. De kommer ikke til å gå glipp av noe, men skal faktisk stå opp **først**.*

- v. 15:

- *et ord fra Herren:* Tydeligst i Matt 24:30-31, Joh 5:25, 28-29, 6:39-40, 11:25-26.
- *kommer:* bokstavelig “nærvær” (2 Kor 10:10) eller “ankomst”. Ofte brukt om **kongelige** visitter.

- v. 16: En **kongelig** visitt til en by ville bli annonsert av en herold.

- v. 17: *møte:*

- Ordet ble brukt om en velkomstkomité som gikk ut av byen for å eskortere en **kongelig** inn i byen.

Jesus kommer til jorden som Kongen, blir møtt av sitt folk (døde og levende) i skyene, og deretter eskortert tilbake til jorden (som skal bli ny).

New York Times Bestselling Author of *Little Children*

Tom Perrotta

The Leftovers

A Novel

Men beskriver ikke v. 17 “opptrykkelsen”?

- Ikke tolket slik før i 1830.
- Skal ha oppstått da en Margaret Macdonald var så syk at hun trodde hun skulle dø. Hun skal da ha opplevd en blanding av profetier og visjoner i flere timer.
- Hun ble overbevist om at Jesus kom til å komme to ganger i stedet for én: Først i herlighet for de som venter på ham, og senere så ethvert øye kan se ham.

“Kommer vi til å være klare når det skjer?” (5:1-3)

- Som en tyv: Matt 24:42-44, Luk 12:39, 2 Pet 3:10, Åp 3:3, 16:15.
- Apg 1:7 - “Det er ikke dere gitt å kjenne tider og stunder som Far har fastsatt av sin egen makt.”

- “Når de sier...”:
  - De utenfor menigheten
  - Inskripsjoner over hele riket sa at Roma hadde brakt “fred og sikkerhet”. Paulus kritiserer trolig disse slagordene og propagandaen om Pax Romana.
  - De kristne blir ikke overrasket (v. 4), fordi de er alltid klare.

	1. Tess	Matteus
Jesus kommer	4:16	24:30
Fra himmelen	4:16	24:30
Sammen med engler	4:16	24:31
Med Guds basun	4:16	24:31
Troende samles med Kristus	4:17	24:31
I skyene	4:17	24:30
På et ukjent tidspunkt	5:1-2	24:36
Som en tyv	5:2, 4	24:43
Verden overraskes av dommen	5:3	24:37-39
Vær på vakt	5:6	24:42-44
Advarsler mot drukkenskap	5:7	24:49

1:1 - 2:16	Hvordan de tok imot evangeliet	Oppmuntring
2:17 - 3:13	Paulus vil besøke dem	(Styrker båndene mellom dem og Paulus)
4:1-12	Gudfryktig livsstil	
4:13 - 5:11	Jesu gjenkomst	Hvordan leve til Jesu gjenkomst (Det som gjenstod av undervisning)
5:12-28	Formaninger til et gudfryktig liv	

Formaninger til et gudfryktig liv (5:12-28)

1. v. 12-13: Holdning til ledere. En leder heves ikke over resten, men arbeider mer.
2. v. 14: Hele menigheten skal ta ansvar for de "uordentlige", de motløse og de svake. Det er bibelsk å holde orden på livet sitt.
3. v. 15: Vær gode mot alle, også de utenfor menigheten. Ikke ta igjen.
4. v. 16-18: Guds vilje for dem: Vær alltid glade, be alltid og takk Gud alltid.
5. v. 19-22: "Ikke kast babyen ut med badevannet". La Ånden virke, men test alt.

Anvendelse

Vi blir *ikke* bedt om å tolke tegn og prøve å beregne når Jesus kommer, men vi *blir* bedt om alltid å være klare. Jesus kommer overraskende, som en tyv i natten.

Mens vi venter, kaller Gud oss til å leve hellige liv. (2:12, 3:13, 4:1, 3, 7-8, 5:22-23) Endrer dette noe for din del?